

Panonska zora

ČASOPIS EKOLOGA VOJVODINE

ISSN: 1821-1720, Broj 81, 2020. godina, Časopis u preplati

SADRŽAJ

REČ GLAVNOG UREDNIKA	4
GODIŠNJA IZBORNA SKUPŠTINA EKOLOŠKOG POKRETA „PANONSKA ZORA“	6
U SREDNJOBANATSKOM OKRUGU I DALJE EPIDEMIOLOŠKI NESTABILNO	9
VODENO KLUPKO ZRENJANINSKE MUKE.....	11
BORBA GRAĐANA ZRENJANINA ZA ČIST VAZDUH	12
POMOĆNIK GRADONAČELNIKA ZRENJANINA DUŠKO RADIŠIĆ O EKOLOŠKIM PROJEKTIMA U REGIONU	15
AMAZONIJA NADOMAK ZRENJANINA.....	18
VOLOVSKO SRCE U BANCII SEMENA	20
BROJANJE PTICA U SRBIJI I BORBA ZA NJIHOV KVALITET.....	22
SIBIRSKOM BRESTU TREBALO BI ODUZETI PRIMAT U ZRENJANINU.....	25
AKADEMSKA STUDIJA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE VEZANA ZA KVALITET POVRŠINSKIH VODA U ZNAČAJNIM NACIONALNIM PARKOVIMA ĐERDAP/GVOZDENA KAPIJA I ZAŠTIĆENOM REZERVATU PRIRODE CARSKA BARA	27
EKSPLOATACIJA DEPONIJSKOG GASA U CILJU DOBIJANJA ENERGIJE.....	29
KREIRANJE I PRIMENA MODELA ZA INTERGENERACIJSKO PODIZANJE SVESTI O EKOLOŠKOM PONAŠANJU, OČUVANJU ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKIM PROMENAMA NA TERITORIJI APV.....	33
ENERGETSKA EFIKASNOST U FUNKCIJI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE....	36
UTICAJ POJAVE POVIŠENOG EFEKTA VIBRACIJA NA LjudSKI ORGANIZAM.....	38
ZELENI MARKETING - NOVI KONCEPT POSLOVANJA	42
DOPRINOS VUKOMANA MAKSIMOVIĆA NA POLJU EKOLOGIJE OD OSNIVANJA POKRETA DO DANAS	51
MILORAD BIBIN	54
BILJANA GROŠIN.....	56
PESME	58
AFORIZMI.....	59

AKADEMSKA STUDIJA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE VEZANA ZA KVALITET POVRŠINSKIH VODA U ZNAČAJNIM NACIONALNIM PARKOVIMA ĐERDAP/GVOZDENA KAPIJA I ZAŠTIĆENOM REZERVATU PRIRODE CARSKA BARA

*Academic Environmental Protection Studies on surface water quality in
significant cross-border nature reservations Djerdap / Iron Gate national park
and Carska Bara special nature reserve*

Reka Dunav, jedna od najvećih reka u Evropi, svojim tokom kroz Srbiju i Rumuniju prolazi pored specijalnih rezervata prirode, Carska bara i Balta (Delta) Nera, kao i kroz područja nacionalnih parkova koji se prostiru sa obe strane obale. Tako sa rumunske strane, na 115.655 hektara, u okruzima Caraș-Severin i Mehedinți, se prostire nacionalni park „Parcul natural Portile de fier” drugi po veličini nacionalni park u Rumuniji. Sa srpske strane, na 63.608 hektara prostire se nacionalni park Đerdap. Na teritoriji ova dva zaštićena područja, reka Dunav formira najveću evropsku klisuru dugu 134 kilometara. U najužem delu klisure, reka se probija kroz kroz uzan put sa strmim stranama visokom i do 300 m oblikujući jedinstven predeo poznat pod nazivom Veliki i Mali kazan.

Pored, prirodnih bogatstava, lepota i jedinstvenosti u pejzažu ovo područje poseduje i autentičnu kulturnu vrednost koju su vekovima oblikovali narodi poput antičkih Rimljana, potom Rumuna, Čeha, Turaka i Srba, što čini da je ovo područje etnički najraznovrsnije u Rumuniji.

Oba nacionalna parka odnosno celokupno prekogranično područje ima jednu sponu koja ih povezuje, a to je voda. Iako delimo Dunav i njegove

pritoke, živimo i koristimo sve njegove dobrobiti, naše društvo je poslednjih decenija nesmilosrdno eksploatisalo reku kroz različite privredne aktivnosti (industrija, rudarstvo, upravljanje otpadom i drugo), sa vrlo malo ili uglavnom bez mera zaštite okoline i prirodnih vrednosti što je dovelo da se sada sprovode ne samo mere zaštite nego i aktivnosti remedijacije, sanacije i obnavljanja nekih delova ovog područja.

Iako Agencije za zaštitu životne sredine obe države, i Rumunije i Srbije, sprovode redovan monitoring kvaliteta površinske vode Dunava, obuhvat parametara je ograničen samo na parametre koje propisuje regulativa EU. Stoga je jedan od ciljeva ovog projekta da popuni ove praznine i obezbedi više podataka o specifičnim polutantima, kao što su teški metali u vodi. Osim toga, jedan od dodatnih ciljeva projekta je podizanje svesti o postojanju regionalnih problema u životnoj sredini i značaju zaštite voda među mlađim generacijama obe države koja će se realizovati kroz niz kampanja i informativnih radionica u školama.

Jedan od glavnih rezultata ovog projekta će biti, svakako, opsežne naučne studije o kvalitetu površinske vode reke Dunav na deonici prostiranja oba nacionalna parka, zatim studija o

kvalitetu površinskih voda u specijalnim rezervatima prirode, Carska bara i Delta (Balta) Nera, kao i studija o uticaju eksploatacije bakra u Majdanpeku na kvalitet reke Dunav.

Kao pripremu za kampanje monitoringa površinskih voda, partneri na IPA projektu, Politehnički Univeritet iz Temišvara i Tehnički fakultet iz Bora, uaprediće svoju infrastrukturu najnovijom opremom i kroz niz obuka osposobiti svoj kadar i studente za ove specifične analize.

Rezultati studije će biti prezentovani drugim ekspertima, nevladinim organizacijama i široj javnosti na stručnoj konferenciji koja će biti

realizovana na samom kraju projektnog perioda.

Sve informacije oko projekta, rezultati monitoringa, studije, oprema i slike sa radionica, obuka i konferencija biće dostupne na web stranici projekta: www.aeps.upt.ro

Tekst:

IPA projekat AESP* RORS-462, funder:
Interreg IPA-CBC Romania-Serbia

(Partneri Politehnički Univerzitet iz Temišvara Rumunija i Tehnički fakultet u Boru, Univerzitet u Beogradu; NVO: Udruženje Građana Village - Pokret za razvoj sela Zlot i Asociatia Pro - Mehedinti)

EKO PORUKE

U SKLADU SA PRIRODOM

Nedostaje nam društvo kao što je nekad bilo. Organska proizvodnja je odgovor dobre održivosti, a zdrava hrana najviše zavisi od zdrave vode, zdravih njiva... čega je, nažalost, sve manje. Zdrava hrana je najveće blago i zato blago nama ako ga ostavimo budućim generacijama. Rukovodim se rečima poruke grčkog mudraca: „Imaj meru“. I verujem da se ranije drugačije radilo. Poljoprivreda je široka oblast i sadašnje stanje nije dovoljno dobro. Bavio sam se time i u svojim knjigama „Majstor poljoprivrede“, „Proizvodnja hrane u skladu sa prirodom“, a u rubrici „Odgovor na pitanje“ razrađujem ideje kako raditi za poljoprivrednike. Posebnu pažnju posvećujem ekološkim preparatima koji kontrolišu insekte.

Luka Radoja, doktor biotehničkih nauka – stručni saradnik, agronom, konsultant

ZDRAVA TRADICIJA

Gde je nestala reč ekologija? Kakav je to odnos čoveka prema biljnom i životinjskom svetu? Umesto da se vratimo zdravoj tradiciji, svi odnosi su postali – destruktivni. Nekada su bile obavezne škole za poljoprivrednike, a danas se jedino Danska time bavi... Da se više pozabavimo i novim sortama, poput: rukole, brokole, hibridima... ekologijom ekonomije... I gde smo sada?

Dr Branka Lazić, Novi Sad